

לקוטי אמרים

בח

מ"מ הגהות
והערות קצרות
קלט

פרק כג ועם כל הנ"ל יובן ויבואר היטב בתוספ'
ביאור מה שאמרו בזהר דאוריית'
וקב"ה כולא חד ובתיקוני' פירשו דרמ"ח פיקודין אינון
רמ"ח אברין דמלכא לפי שהמצות הן פנימיות רצון
העליון והפצו האמיתי המלוכש בכל העולמו' העליוני'
ותחתוני' להחיותם כי כל חיותם ושפעם תלוי במעשה
המצות של התחתוני' כנודע. ונמצא שמעשה המצות
וקיומן הוא לבוש הפנימי לפנימית רצון העליון

תוכן הפ' עי' בי' תניא
בזהר דאורייתא (עיין
בהקדמה מקומו). ובתי'
פי' (ת"ל פב, ב).
התחתונים כנודע (עיין
אגה"ת בסופה. אגה"ק
דוד זמירות).

לקוטי פירושים

רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא
וכו' אורייתא וקב"ה כולא חד ולא אברין
דמלכא לחוד כפיקודין: בהמבואר כאן ההפרש
בין מצות לתורה - יעויין בזה בהגהות הצ"צ
שנדפסו בספר קיצורים והערות לתניא', וכן
במאמרים שישנם בכמה ביכלעך חסידות, ומתחיל
להבין מה שנתבאר בתניא פכ"ג.²

(אגרות קודש זכ"א ע' רנה)

המצות הן פנימיות רצון העליון והפצו

האמיתי: ענין זה הוא בכל המצות, גם בהמצוה
דקרבת - דאף שמבואר בדרושי חסידות³ בפירוש
הכתוב⁴ "כי חסד הפצתי ולא זבח", שהרצון
בקרבת (שיש על זה כו"כ ציוויים) הוא (לא
בהקרבת מצד עצמם, כיון שענינם העלאה מלמטה
למעלה, ואילו תכלית הכוונה הוא שיהי' המשכת
גילוי אלקות למטה, דנתאוה הקב"ה להיות לו ית'
דירה בתחתונים⁵, אלא בשביל ההמשכה שתהיי'
אח"כ ע"י הנסכים, ולכן הרצון בקרבת הוא (כמו)
חיצוניות הרצון [ע"ד אדם שרוצה לנסוע לאיזה
מקום לקנות סחורה, שהרצון שלו בהנסיעה הוא
רק בשביל הריוח שיהי' לו עי"ז], ופנימיות הרצון
הוא בהמשכה למטה, וזהו "חסד הפצתי ולא זבח",
שה"חפץ", פנימיות הרצון הוא שיהי' חסד, המשכה
למטה - הרי עכצ"ל שהכוונה בזה היא שהרצון
דקרבת הוא דוגמת חיצוניות הרצון, ואין זה אלא
ע"ד המשל דנסיעה לקנות סחורה, אבל לא ממש.

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

תוכן הפרק - עיין ביאור תניא'.
בזהר דאורייתא: עיין הנסמן לעיל² בהקדמה
לתניא - מקומו של מאמר זה בזהר.
ובתיקוני' פירשו: תיקוני זהר תיקון ל' (פב,
ב').

התחתונים כנודע: עיין אגה"ת בסופה:
"וכנודע ממ"ש בזה"ק מענין עליות העולמות
העליונים באתערותא דלתתא בהקרבת עוף אחד
בן יונה או תור ע"ג המזבח או קומץ מנחה, וכן
הוא בכל המצות מעשיות כו". אגה"ק ד"ה דוד
זמירות⁴: "כי הנה נודע שכל העולמות עליונים
ותחתונים תלויים בדקדוק מצוה א' ד"מ אם
הקרבת כשר נעשה יחוד עליון ועולים כל העולמות
לקבל חיותם ושפעם, ואם שינה . . אזי נתבטלה
עליות העולמות וחיותם ושפעם מחיי החיים א"ס
ב"ה וכו".

(1) ושם מבאר בתוכן הפרק ע"ד המעלה דאורייתא
וקב"ה כולא חד לגבי המצוות שהם רק אברים דמלכא
- שהאברים הם כלים לנפש ואין ערוך מהם למהות
חיות הנפש שמתלבש בתוכם, רק שמ"מ הנפש מתלבש
בהם והחיות מתייחד עמהם בתכלית, אך אינו כיחוד
כחות הנפש עם הנפש שהם מהות הנפש ממש
ומיוחדים עם הנפש ע"ד עצם אחד ממש. ושרש ההפרש
ביניהם הוא החילוק שבין איהו וחיהי חד לאיהו
וגרמוהי חד. ומבאר זה ע"פ משל גשמי כו'. וכן מבאר
החילוק שבין גוף לנשמה (בנוגע לחיות של מעשה
המצות וקיומן, וכח המעשה של האדם) למרכבה (בנוגע
לאברי גוף האדם), עיי"ש בארוכה. (2) ע' יו"ד - הערה
ד"ה אורייתא. (3) בדפוס ורשא תרכ"ז. ובדפוסים
שלפנינו: עד, סע"א. (4) קו"א קס, סע"א ואילך.

ויש לומר הביאור בזה: כשאדם רוצה לנסוע לאיזה מקום לקנות סחורה - באם הסחורה היתה נמצאת
במקומו, לא הי' נוסע. משא"כ בהנמשל, רצון העליון הוא שהמשכה שע"י נסכים תהי' ע"י העלאה
דקרבת. וזה שהמשכה תהי' דוקא ע"י העלאה הוא לפי שכן הוא "פנימיות רצון העליון והפצו האמיתי".

(סר"ז מזלוקס ז"ה ע' קפא הערות 26'27)

(1) ס"ע קד ואילך. (2) נדפס בתניא בצירוף מ"מ וכו' - ע' תלו ואילך. (3) אוה"ת משפטים ע' א'קסא ואילך. שם (כרך ח') ע'
גיז ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' קכג ואילך (וראה שם ע' קכה-ו). תרכ"ט ע' ס' ואילך. תרס"ה ס"ע קלח ואילך. ובכ"מ. (4) הושע ו,
ו. (5) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

לקוטי אמרים

בח

תכף (עי"ע בעה"ש
שכ"ה בלא יו"ד).

שממעשה זה נמשך אור וחיות רצון העליון להתלבש בעולמות ולכן נקרא' אברי דמלכא ד"מ כמו שאברי גוף האדם הם לבוש לנפשו ובטלים לגמרי אליה מכל וכל כי מיד שעולה ברצונו של אדם לפשוט ידו או רגלו הן נשמעות לרצונו תכף ומיד בלי שום צווי ואמירה להן ובלי שום שהייה כלל אלא כרנע ממש [56] כשעלה ברצונו. כך ד"מ החיות של מעשה המצות וקיומן הוא בטל לגמרי לגבי רצון העליון המלוכב בו ונעשה לו ממש כגוף לנשמה. וכן הלבוש החיצון של נפש האלהית שבאדם המקיים ועושה המצוה שהוא כח וברחי' המעשה שלה הוא מתלבש בחיות של מעשה המצוה ונעשה ג"כ כגוף לנשמה לרצון העליון ובטל אליו לגמרי ועל כן גם אברי גוף האדם המקיימים המצוה שכח וברחי' המעשה של נפש האלהית מלוכב בהם בשעת מעשה וקיום המצוה הם נעשו מרכבה ממש לרצון העליון כגון היד המחלקת צדקה לעניים או עושה מצוה אחרת. ורגלים המהלכות לדבר מצוה וכן הפה ולשון שמדבר' דברי תורה והמוח

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

לקוטי פירושים

תכף: עיין ערכו בערוך השלם שכן
הוא – "תכף" – בלא יו"ד.

אברי דמלכא כו' מיד שעולה ברצונו כו' הן
נשמעות לרצונו כו' בלי שום צווי וכו': ובוה מעלה
בביטול דאברים על ביטול דמרכבה⁶.

(לקוטי פירושים ע"ד ע"י 1161 הערה 12)

כמו שאברי גוף האדם הם לבוש לנפשו כו' מיד שעולה ברצונו כו' כך ד"מ החיות של מעשה המצות וקיומן הוא בטל לגמרי לגבי רצון העליון המלוכב בו: ענין זה שהמצוות נקראים אברים לפי שאברים הם לבוש להרצון – הוא בכל המצוות (האברים) בשוה. ונוסף לזה, נקראים המצוות אברים גם מצד הענין הפרטי שבכל מצוה, דוגמת הענין הפרטי שבכל אבר⁷.

(סדר"מ מזקוט ע"ב ע"י 11)

החיות של מעשה המצות וקיומן: אין לפרש "החיות" . וקיומן", "החיות" של הדבר שבו נעשית המצוה, חיות האתרוג, למשל, "וקיומן", קיומו של האתרוג – כי, ממה שכתוב לקמן "שבאדם המקיים ועושה המצוה" (שב' הלשונות מעשה וקיום נזכרו ביחס להאדם) לא משמע כן.

(שיעורים בספר התניא ע"י 255)

החיות של מעשה המצות כו' בטל לגמרי לגבי רצון העליון כו': ראה לקמן רפ"ז שנכללים ברצון העליון: (א) חיות קלף התפילין וכיו"ב, (ב) כח התנועה של נפש החיונית המניח התפילין על היד, וכיו"ב. ולשניהם מכוון בתיבת "החיות". ועיין ג"כ בקיצור הא' של התניא⁸ ובהערות לשם⁹ שמציין לתו"א¹⁰.

(אגרות יקודש ע"ג ע"י 1)

6 ראה ד"ה כל מחלוקת תרע"א (סה"מ אעת"ר ע' קכו). 7 ראה לקו"ת בחוקתי מז, ב, דוה שהמצוות הם רמ"ח אברים הוא ע"ד "כח הראי" בעין וכח השמיעה באוזן". וראה גם לקו"ת בלק עא, סע"ב, ש"ע"י קיום המצוות . . ממשיכים האור בפרט להתלבש במצוה פרטית שהיא אבר א' מרמ"ח אברים דמלכא". ולהעיר גם מלקו"ת במדבר יג, סע"א, "המצוות שהם אברין דמלכא עד"מ יש בהן התחלקות". ובתניא קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנה, ב): "להמשיך האור למטה לרמ"ח אברין דו"א ומתחלקת ההמשכה לתרי"ג המשכות פרטיות לפי בחי' ערך המצוות". 8 קיצורים והערות לספר התניא ע"י יא. 9 ע' קח. 10 "בר"ה יביא לבוש מלי דק"נ ע"ד" (בהוצאת קה"ת: מג"א צ, סע"ב ואילך).

שארז"ל האבות (ב"ר פמ"ז). אך המח' כו' (ע"ל פ"ה).

שמהרהר בד"ת וי"ש ובגדולת ה' ב"ה. והוה שארז"ל האבות הן הן המרכבה שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם: אך המחשבה וההרהור בד"ת שבמות וכת הדבור בד"ת שבפה שהם לבושי' הפנימים של נפש האלהית וכ"ש נפש

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

שארז"ל האבות: ב"ר פמ"ז, ו. אך המחשבה כו': עיין לעיל פ"ה בהערה ד"ה וזאת כו'⁵.
5) לעיל ע' נה.

לקוטי פירושים

אברי גוף האדם המקיימים המצוה כו' הם נעשו מרכבה ממש לרצון העליון כו' וזהו שארז"ל האבות הן הן המרכבה: החילוק בין בחינת האבות שהן הן המרכבה ובין בחינת שאר כל אדם עוסק בתומ"צ – אשר בודאי אינם שוים – מבואר בלשון התניא: "האבות הן הן המרכבה שכל

אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עולם הזה ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כו' ימיהם". ובריש פל"ד כתב: "שהאבות הן הן המרכבה שכל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת מלקשר דעתם כו'". ובפל"ט: דעבודה בבחי' מרכבה היינו להבטל ולהכלל באורו ית' הם וכל אשר להם על ידי קיום התומ"צ ע"ד שאמרו האבות הן הן המרכבה והיינו לפי שכל ימיהם היתה זאת עבודתם. עכ"ל.

נמצא, מעלת האבות בענין זה הוא בשנים: א) שעבודתם זו היא כל ימיהם בלי הפסק, ב) שעבודתם היא בכל אבריהם ובכל אשר להם. ודוקא ע"י קיום שני תנאים הללו אמרז"ל שה"ה המרכבה. ובכל זאת כתב בתניא כאן ובפמ"ו דכל נפש מישראל יכול להיות בבחי' מרכבה – והוא מצד כח נפשו הפרטי המתלבש בעשית מצוה פרטית זו¹¹ ובשעה שמקיים המצוה דוקא. ולכן אין זה בחי' מרכבה באמת לאמיתו, כיון שאינו אלא: א) בכח פרטי, ב) חולף ועובר אחר זה. וכמ"ש בפל"ד: "ולכן כו' ישיב אל לבו כי מהיות קטן שכלי ושורש נשמתו מהכיל להיות מרכבה כו' באמת לאמיתו כו' אעשה לו משכן כו' בתלמוד תורה כפי הפנאי שלי כו' בנתינת הצדקה כו'". – הרי מפורש דאף שלומד תורה ונותן צדקה, בכ"ז אינו בבחי' מרכבה באמת לאמיתו, והוא כנ"ל. אבל, כיון שכל אדם יכול להיות סור מרע ועשה טוב בקיום התומ"צ במחשבה דבור ובמעשה בכל אשר לו בכל עת ובכל רגע¹², נמצא שאף בשעה שאינו עוסק בתומ"צ (באופן שאין איסור בוה, כמובן) בכ"ז בכחו גם אז לחזור ולהתעורר ולדבק נפשו בד' ע"י תומ"צ – הרי יש לומר שלגבי מדריגתו גם זה נקרא בחי' מרכבה. וע"ד מ"ש בתניא ספ"ג לענין אהבה. ובוה מובן בפשיטות מ"ש דכל נפש מישראל יכול להיות בבחי' מרכבה, ואיך שאין זה סותר למ"ש בפל"ד.

(אגרות קודש ח"א ע' שרה"ז)

האבות הן הן המרכבה: מה ששואל בהמובא בתניא במרו"ל האבות הן הן המרכבה, שזהו מורה ביטולם להשי"ת ע"ד בטול המרכבה לרוכב עלי', ומתפלא שהרי בכמה ספרים מבואר ענין המרכבה שהכוונה שע"ז הוא הנהגת הקב"ה את העולם – אינו מובן מהי הסתירה דשני הפרטים, שהרי אדרבה, ממלאים הם זא"ז, ובתניא מבאר מדריגת האדם מעמדו ומצבו בעבודתו לבוראו אשר ע"ז תהי' עבודתו בבחי' מרכבה, ובספרים אודותם כותב מבארים הפעולה בעולם הבאה ע"ז.

והוא בדוגמת ביאור ענין כהונה וכהנים אשר הם השלוחים בעבודת בית המקדש להקריב קרבנות ישראל כו' – שזהו בהנוגע לפעולתם בעולם ובמקדש בפרט; ובהנוגע למעמדם ומדריגתם בעבודת השי"ת הוא – כלשון הרמב"ם¹³ בלויים אשר נדבה רוחם אותם והבינם מדעם להבדל לעמוד לפני ה' וכו' והובדלו מדרכי העולם וכו'.

(אגרות קודש ח"ז ע' כב)

(11) עיי"ש פל"ז. (12) תניא פ"ד. (13) סוף ה' שמיטה ויובל.

מותר או כשר כו' (צ"ע דל"ח גם טהור ואולי דנכלל במותר היינו דמותר בנגיעה וכשר היינו כשר להעיד, דאינו בכלל מותר). או להיפך (קצר בזה דאזכות קא מהדר - סנה' לד.). ועצמותו כנ"ל (פכ"א). פנים כנ"ל (פכ"א כב). צ"ע אם הכוונה היא שאין פירוד כלל אלא הסתר פנים בלבד וכנ"ל פכ"א כב' ואז צע"ק ב' ד"בהסתר" או וכ"נ יותר שכוונתו שרק בהסתר פנים - היינו ע"י עונות וכמ"ש בפ"ד וכ"ד - שייך פירוד).

האלהית עצמה המלובשת בהם כולם מיוחדים ממש ביחוד גמור ברצון העליון ולא מרכבה לבד כי רצון העליון הוא הדבר הלכה עצמה שמהרהר ומדבר בה שכל ההלכות הן פרטי המשכות פנימיות רצון העליון עצמו שכך עלה ברצונו ית' שדבר זה מותר או כשר או פטור או זכאי או להפך וכן כל צרופי אותיות תנ"ך הן המשכת רצונו וחכמתו המיוחדת בא"ס ב"ה בתכלית היחוד שהוא היודע והוא המדע כו' וו"ש דאורייתא וקב"ה כולא חד ולא אברין דמלכא לחוד כפיקודין. ומאחר שרצון העליון המיוחד בא"ס ב"ה **כט** בתכלית היחוד הוא בגילוי לגמרי ולא בהסתר פנים כלל וכלל בנפש האלהית ולבושיה הפנימים שהם מחשבתה ודבורה באותה שעה שהאדם עוסק בדברי תורה הרי גם הנפש ולבושיה אלו מיוחדים ממש בא"ס ב"ה באותה שעה בתכלית היחוד כיחוד דבורו ומחשבתו של הקב"ה במהותו ועצמותו כנ"ל כי אין שום דבר נפרד כי אם בהסתר פנים כנ"ל ולא עוד אלא שיחודם הוא ביתר שאת ויתר עז מיחוד אור א"ס ב"ה בעולמות עליונים מאחר שרצון העליון הוא בגילוי ממש בנפש ולבושיה העוסקים בתורה שהרי הוא הוא התורה עצמה וכל העולמות העליונים מקבלים חיותם

לקוטי פירושים

מותר או כשר כו': צ"ע דלא חשיב גם טהור. ואולי לא חשיב טהור משום דנכלל במותר, היינו דמותר בנגיעה. ואעפ"כ חשיב כשר, כי כשר היינו (גם) אדם הכשר להעיד, דאינו בכלל מותר בנגיעה.

או להיפך: קיצר בזה (מבלי לפרט ההיפך דמותר וכו'), משום דאזכות קא מהדר - כבסנהדרין לד, א⁶. ועצמותו כנ"ל: פכ"א. פנים כנ"ל: פכ"א כב'.

צ"ע הפירוש במ"ש "כי אין שום דבר נפרד כי אם בהסתר פנים כנ"ל" - אם הכוונה היא שאין פירוד כלל אלא הסתר פנים בלבד, וכנ"ל פכ"א כב' (ש"כל הצמצומים הם בחי' הסתר פנים כו", "כ"כ גברו ועצמו הצמצומים והסתר פנים העליונים כו", "אך לגבי הקב"ה אין שום צמצום והסתר והעלם כו"), ואז צע"ק הוספת אות ב' ד"בהסתר" (דהול"ל "הסתר"), או - וכן נראה יותר - שכוונתו שרק בהסתר פנים - היינו ע"י עונות, וכמ"ש בפ"ד וכ"ד ("מובדל ונפרד ח"י מה' אחד . . עוונותיכם מבדילים", "מאחר שהן נגד רצונו וחכמתו ית' והפכם ממש הם נפרדים מיחודו ואחדותו ית' בתכלית הפירוד ממש") - שייך פירוד, ועפ"ז אתי שפיר הב' ד"בהסתר".

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

האבות הן הן המרכבה שכל אבריהם כולם כו' כל ימיהם: ובמק"א¹⁴ מוסיף אדה"ז: "אפילו בשינתם".

(לקו"ש חז"ב ע"י 25 הערה 57)

אך המחשבה כו' וכח הדבור: הטעם שבדבור מוסיף תיבת "כח" - כי הדבור עצמו אינו מתייחד ביחוד גמור כמו המחשבה, כי אם נעשה רק כגוף לנשמה, וכמו המעשה דנה"א, כי עקימת שפתיו הוי מעשה¹⁵, ועדמ"ש בתניא רפל"ק¹⁶ ובלקו"ת סד"ה ביום השמיני עצרת (השלישי)¹⁷.

(אגרות קודש ח"ג ע' נא)

14 מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקמ. 15 סנהדרין סה, א. 16 מז, א. 17 דרושי שמע"צ פד, ב ואילך.

6 ושם: "דנין אלו כנגד אלו עד שיראה אחד מן המחייבין דברי המזכין". ופריך, "לתני נמי איפכא" (או אחד מן המזכין את דברי המחייבין), ומשני, "תנא אזכות קא מהדר אחובה לא קא מהדר".

לקוטי אמרים

כמ

מ"מ הגהות
והערות קצרות
קמג

מאור וחיות הנמשך מהתורה שהיא רצונו וחכמתו ית' כדכתיב כולם בהכמה עשית וא"כ החכמה שהיא התורה למעלה מכולם והיא רצונו ית' הנק' סובב כל עלמין שהיא בחי' מה שאינו יכול להתלבש בתוך עלמין רק מחיה ומאיר למעלה בבחי' מקוף והיא היא המתלבשת בנפש ולבושיה בבחי' גילוי ממש כשעוסקים בד"ת ואע"ג דאיהו לא חזי כו' ומוש' הכי יכול לסבול משום דלא חזי משא"כ בעליונים. וזוה יובן למה גדלה מאד מעלת העסק בתורה יותר מכל המצות ואפי' מתפלה שהיא יהוד עולמות עליונים וזוהא דמי שאין תורתו אומנתו צריך להפסיק היינו מאחר דמפסיק ומבטל בלא"ה. וזוה יוכל המשכיל

כדכתיב כולם (תילים קד' כד'). ואע"ג דאיהו ל"ח (ע"ד מגילה ג'). משא"כ בעליונים (עייג"כ אגה"ק סכ"ג). גדלה מאד כו' (פאה א' א' ובירוש'). קדושין מ' מו"ק ט: שו"ע אדה"ז ד' ב'ג'. וע"ל ספ"ז). מתפלה (שבת י' ע"א. ועייג"כ אגה"ק כו' קו"א ד'). והא דמי כו' (שבת יא' וברש"י).

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

והא דמי שאין תורתו אומנתו צריך להפסיק היינו מאחר דמפסיק ומבטל בלא"ה: מה שתמה ד"מי שאכל שום כו' יחזור ויאכל שום¹⁸ - מובן שאינו דומה להנ"ל, כיון שאין ציווי על כאו"א להיות תורתו אומנתו, ואין זה ענין

(18) ברכות נא, דע"א. שבת לא, ב.

כדכתיב כולם: תילים קד' כד'. ואע"ג דאיהו לא חזי: ע"ד מגילה ג, א ("אע"ג דאיהו לא חזי"). משא"כ בעליונים: עייג"כ אגה"ק סכ"ג: "משא"כ במלאכים. . אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד. . תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשריא עליהו עד שהי' מתבטל ממציאיתו לגמרי". גדלה מאד כו': פאה פ"א מ"א ובירושלמי. קדושין מ, א. מו"ק ט, ב. שו"ע אדה"ז הל' ת"ת פ"ד ה"בג'. ועייג"כ לקמן ספ"ז בביאור מעלת העסק בתורה יותר מכל המצות.⁸

מתפלה: שבת י' ע"א⁹. ועייג"כ אגה"ק סכ"ו וקו"א ס"ד במעלת התורה על התפלה¹⁰.

והא דמי כו': שבת יא, א וברש"י¹¹.

(7) בפאה שם: "אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא כבוד אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום בין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד כולם", ובירושלמי: "ות"ת, רבי ברכי' ורבי חייא. . חד אמר אפילו כל העולם כולו אינו שוה לדבר אחד של תורה, וחד אמר אפי' כל מצוותי' של תורה אינן שוות לדבר א' מן התורה. . כתוב אחד אומר וכל חפצים לא ישוו בה, וכתוב א' אומר וכל חפצין לא ישוו בה, חפצים אלו אבנים טובות ומרגליות, חפצין אלו דברי תורה" (מצוות). בקידושין שם: "אלו דברים שאדם עושה אותן ואוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, אלו הן כיבוד אב ואם וכו' ותלמוד תורה כנגד כולם". ואולי הכוונה גם להמשך דברי הגמרא שחשיב כאן רק דברים שהם "טוב לשמים וטוב לבריות". וזוה מובן ש"תלמוד תורה כנגד כולם" הוא במכ"ש בשאר המצוות (וראה גם לעיל ע' נו הערה ד"ה אמרו רז"ל). במו"ק שם: "יקרה היא מפנינים. . כל חפצים לא ישוו בה, דאפילו חפצי שמים (מצות). . במצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים". ובשו"ע אדה"ז שם: "אין לך מצוה בכל המצות כולן שהיא שקולה כנגד ת"ת אלא ת"ת שקול כנגד כל המצות כולם שהתלמוד מביא לידי מעשה, ונמצא שניהם בידו, כי התלמוד מצד עצמו הוא ג"כ מ"ע. . והואיל והוא מביא ג"כ לידי מעשה כל המצות כולן. . לכך הוא שקול כנגד כל המצות כולן. . הי' לפני עשיית מצוה ות"ת, אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים, לא יפסיק תלמודו כו" (8) ושם, לאחר שמבאר מעלת מצוות מעשיות: "ומ"ש רז"ל שת"ת כנגד כולם, היינו מפני שת"ת היא בדבור ומחשבה שהם לבושים הפנימיים של נפש החיונית וגם מהותן ועצמותן של בחי' חב"ד מקליפת נוגה שבנפש החיונית נכללות בקדושה ממש. . זאת ועוד אחרת. . ע"פ מ"ש לעיל בשם התיקונים דרמ"ח פיקודין הן רמ"ח איברים דמלאך וכמו באדם התחתון ד"מ אין ערוך ודמיון כלל בין החיות שברמ"ח איבריו לגבי החיות שבמוחין וכו" (9) ושם (ובפרש"י): "דבא חזי" לרב המנונא דקא מאריך בצלותי' אמר מניחין חיי עולם (תורה) ועוסקין בחיי שעה" (תפלה צורך חיי שעה היא לרפואה לשלום ולמזונות). (10) באגה"ק שם (קמב, ב): "לימוד איסור והיתר. . דיני ממונות דוחין מצות תפלה. . כדאינתא בגמרא דר"ש בן יוחאי וחביריו וכל מי שתורתו אומנתו אין מפסיקין לתפלה. . רב יהודה. . לא היו מצלי אלא מתלתין יומין לתלתין יומין וכו" (ובקו"א שם (קנה, א ואילך): "תלמוד תורה למעלה מהתפלה. . שעי"מ תו"מ מוסיפין אור באצ"י. . ע"י ת"ת בפנימית (הכלים) דהיינו המשכות המוחין. . אבל התפלה היא המשכת אור א"ס ב"ה לבי"ע. . ולכן נק' התפלה חיי שעה. . ותורה חיי עולם כו" (11) בשבת שם: "לא שנו (ש"מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה") אלא כגון ר"ש בן יוחאי וחביריו שתורתן אומנתן, אבל כגון אנו מפסיקין לק"ש ולתפלה". ובפרש"י: "אבל אנו הואיל ומפסיקין תורתנו לאומנתנו כ"ש שנפסיק לתפלה".

לקוטי אמרים

כ"ט

מקיף להחיותם עיקר חיותם (דעיקר החיות מהמקיף. עיין פמ"ח. תו"א יביאו לבוש. [58] המתגלה בהם מה שכל העולמות עליונים ותחתונים לקו"ת מ"ש חנוכת הב' ס"א. צאו"ר הא' א'). וז"ש ויצונו (דברים ו' כד': לעשות את כל וגו'). אמרו אם (אבות ג' יז'). נק' אצלה (שבת לא:). במ"א () . לאו כל מוחא סביל () . תחתונים (לכאורה צ"ל "תחתונות"). כמש"ל (ע"ל פמ"א).

להמשיך עליו יראה גדולה בעסקן בתורה כשיתבונן איך שנפשו ולבושיה שבמוחו ובפיו הם מיוחדים ממש בתכלית היחוד ברצון העליון ואור א"ס ב"ה ממש [58] המתגלה בהם מה שכל העולמות עליונים ותחתונים כלא חשיבי קמיה וכאין ואפס ממש עד שאינו מתלבש בתוכם ממש אלא סובב כל עלמין בבחי' מקיף להחיות' עיקר חיותם רק איזו הארה מתלבשת בתוכם מה שיכולים לסבול שלא יתבטלו במציאות לגמרי. וז"ש ויצונו ה' את כל החוקים האלה ליראה את ה' וגו' וועל יראה גדולה זו אמרו אם אין חכמה אין יראה והתורה נקראת אצלה תרעא לדרתא כמ"ש במ"א] אלא דלאו כל מוחא סביל דא יראה כזו. אך גם מאן דלא סביל מוחו כלל יראה זו לא מינה ולא מקצתה מפני פחיתות ערך נפשו בשרשה ומקורה במדרגות תחתונות דעשר ספירות דעשיה אין יראה זו מעכבת בו למעשה כמ"ש לקמן:

לקוטי פירושים

דאכילת שום, אלא כמה סוגים באנשים, ומתאים לזה אופן חיובם בתלמוד תורה, ו"כיון שמבטל בלא"ה" - המדובר בעושה ע"פ תורה, וכמוכה בסוגיא דש"ס שבת¹⁹ - הרי הוא מסוג זה שגם בתפלה חייב, ומבוארים סוגי האנשים - בהלכות תלמוד תורה לרבינו הוקן פרק ג', ועיי"ש ג"כ פרק ד' ושייך למ"ש לעיל.

(אגרות קודש זי"ג ע' שצה)

יראה גדולה זו כו' התורה נקראת אצלה תרעא לדרתא: וידוע הצ"ע בפרש"י יומא עב, ב ד"ה ותרעא²⁰.

(לקו"ש זי"ט ע' 54 הערה 37)

19 י"א, א. 20 ושם: "שהתורה אינה אלא שער ליכנס בה ליראת שמים, לכך צריך שתקדים לו יראת שמים".

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

מקיף להחיותם עיקר חיותם: דעיקר החיות מהמקיף. עיין לקמן פמ"ח. תו"א מגלת אסתר ד"ה יביאו לבוש. לקו"ת ברכה ד"ה מזמור שיר חנוכת הב' ס"א. שה"ש ד"ה צאינה וראינה הא' ס"א¹². וז"ש ויצונו: דברים ו' כד'. ושם: "ויצונו ה' לעשות את כל וגו"¹³.

אמרו אם: אבות פ"ג מי"ז. נקראת אצלה: שבת לא, ב. במ"א: . לאו כל מוחא סביל: . תחתונים¹⁴: לכאורה צ"ל "תחתונות". כמ"ש לקמן: עיין לקמן פמ"א¹⁵.

12 בתניא ספמ"ח - בהמשל על סובב ומקיף ממחשבת האדם ודעתו: "הקב"ה . . מחשבתו ודעתו שיועד את כל הנבראים מקפת כל נברא ונברא . . ידיעה זו היא חיות כל עובי כדור הארץ כולו והתהוותו מאין ליש". בתו"א שם (צ, ב): "אם היתה המשכת אוא"ס שבתוך עלמין רק בבחי' ממכ"ע . . לא היו יכולים הנבראים להיות יש מאין כלל רק שהיו בטלים במקורם ושרשן . . אלא התהוות הגשמי הוא מהארת בחי' א"ס ב"ה ממש הסוכ"ע שהוא ית' כל יכול וקמ' כחשכה כאורה ורוחניות וגשמיות שוין לפניו, משם נמשך הארה והמשכה להיות בחי' יש ודבר . . עד שמתהווה אפי' יש גשמי וכו'". בלקו"ת ברכה (צט, א): "בחי' סוכ"ע הוא שאינו מתלבש בתוך עלמין כלל בבחינת פנימי רק סובב ומקיף עליהם כמ"ש בסש"ב להחיותן שעיקר החיות הוא בבחי' מקיף . . וכמשנ"ת בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות . . שעיקר ההתהוות הוא מבחי' סוכ"ע". ובלקו"ת שה"ש (כא, סע"ב): "אור א"ס ב"ה הסוכ"ע שהוא קדוש ומובדל ואעפ"כ הוא דוקא המהוה כל העולמות שעיקר החיות וההתהוות הוא מבחינת המקיף, וכמ"ש בסש"ב ס"פ כ"ג וס"פ מ"ח. 13 ראה גם "הערות ותיקונים בדא"פ" כאן: "צ"ע כי בכתוב (דברים ו, כד) הוא: ה' לעשות את". ולהעיר מתניא בצירוף מ"מ וכו' ע' תלה - שבכמה כת"י ודפוסים איתא: לעשות את. 14 כ"ה בדפוס התניא שלפנינו. ובמהדורה זו תוקן - ע"פ "לוח התיקון". 15 ושם (נז, א): "אף מי שגם במוחו ובמחשבתו אינו מרגיש שום יראה ובושה מפני פחיתות ערך נפשו ממקור חוצבה ממדרגות תחתונות ד"ס דעשי' אעפ"כ וכו'". - אלא שהמדובר הוא אפילו אודות יראה תתאה ויראת חטא (ש"אינו מרגיש שום יראה"), ולא אודות "יראה גדולה זו" שבפרקין.